

TÜRK SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

ANKARA DAİMİ TEMSİLCİLİĞİ

AVRUPA BİRLİĞİ MÜZAKERE BAŞLIKLARINA GÜNCEL BAKIŞ:

TEMEL UYUM ALANLARI ve HUKUKİ İZDÜŞÜMLERİ

Kasım 2009

© 2007, TÜSİAD

**Bu raporda yer alan bilgi, yorum ve açıklamalar
TÜSİAD'ın görüş ve pozisyonlarını ortaya koymak amacıyla değildir ve
yatırım danışmanlığı kapsamında değerlendirilemez.**

**Tüm hakları saklıdır. Bu eserin tamamı ya da bir bölümü, 4110 sayılı Yasa ile değişik
5846 sayılı FSEK uyarınca, kullanılmazdan önce hak sahibinden 52. maddeye uygun
yazılı izin alınmadıkça, hiçbir şekil ve yöntem ile işlenmek, çoğaltılmak, çoğaltılmış
nüshaları yayılmak, satılmak, kiralanmak, ödünç verilmek, temsil edilmek, sunulmak,
telli/telsiz ya da başka teknik, sayısal ve/veya elektronik yöntemlerle iletilmek
suretiyle kullanılamaz.**

GİRİŞ

3 Ekim 2005 tarihi itibarıyla AB ile fiili müzakereler başlamıştır. İş dünyası ve toplumun bir çok kesimi için müzakere sürecinin yakından takibi önem arz etmektedir. Bu bağlamda, **TÜSİAD Ankara Daimi Temsilciliği** tarafından hazırlanan raporun ana gayesi, özellikle iş dünyasını ancak genel olarak da tüm kamuoyunu, *mevzuat dönüşümü – rekabet düzeyi etkileşimi* sürecine hazırlamak ve sürecin kolaylıkla izlenmesini sağlamaktır.

“AB Müzakere Başlıklarına Güncel Bakış: Temel Uyum Alanları ve Hukuki İzdüşüm, **AB-TUA**” başlıklı rapor, **TÜSİAD Ankara Daimi Temsilciliği** tarafından her yıl Şubat, Mayıs ve Kasım aylarında olmak üzere senede üç defa yayımlanmaktadır.

Rapor her müzakere başlığının tematik sorun alanlarını gerektiğinde ilgili mevzuata da değinerek irdellemektedir. Rapor genel takvim öngörülerinden, 17 Nisan 2007 tarihinde yayımlanan “Türkiye’nin AB Müktesebatına Uyum Programı (2007-2013)” başlıklı çalışmadan ve Ağustos 2008’de kamuoyu ile paylaşılan ve Kasım 2008’de Bakanlar Kurulu’nca kararlaştırılan “Avrupa Birliği Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı 2008”den yararlanılarak hazırlanmıştır.

Bu çalışmada katkıları olan eski adıyla **İzleme Yönlendirme Komitesi Kurumları**¹ başta olmak üzere görüş ve değerlendirmeleri ile yayının gerçekleşmesine katkıda bulunan kurumlara değerli katkılarından ötürü teşekkür ederiz.

---

¹ ABGS, DPT, Başbakanlık, Dışişleri Bakanlığı yetkilileri.

YÖNTEM

“AB Müzakere Başlıklarına Güncel Bakış: Temel Uyum Alanları ve Hukuki İzdüşüm” başlıklı bu çalışma temel olarak AB sürecini yatay kesen İzleme Yönlendirme Komitesi Kurumları ve müzakere başlıklarının doğrudan muhatabı olan temel kamu kurumları ile yapılan toplantılarda elde edilen bilgiler doğrultusunda hazırlanmıştır. Buna ek olarak, ilerleme raporları, müktesebatın üstlenilmesine ilişkin hazırlanan ulusal programlar² ve Avrupa Birliği tarafından kamuoyuna sunulan güncel bilgiler, AB Komisyonu Türkiye Delegasyonu yetkilileriyle yapılan görüş alışverişleri, TÜSİAD Genel Sekreterliği ve TÜSİAD Brüksel Temsilciliği’nin görüşleri raporun hazırlanmasında yol gösterici olmuştur.

---

² Söz konusu Avrupa Birliği Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programları; 2001 Yılı Ulusal Programı, 2003 Yılı Ulusal Programı ve 2008 Yılı Ulusal Programıdır.

GENEL DEĞERLENDİRME

Müzakerelerdeki son durum aşağıda özetlenmektedir.

- **Otuz üç Müktesebat Başlığından on tanesi müzakerelere açılmıştır.**
- Açılan bu on başlıktan **beş tanesi için Kapanış Kriterleri** belirlenmiştir.
- AB Konseyi'nde **onaylanan yirmi üç başlıktan onu³ için Açılış Kriterleri** belirlenmiştir.
- Cari durumda **AB Konseyi'nde görüşmeleri süren dokuz başlık** bulunmaktadır.
- **Bilim ve Araştırma** başlığına dair müzakereler tamamlanarak başlık **geçici olarak kapatılmıştır.**
- “**Ekonomik ve Parasal Politika**” ve “**Eğitim ve Kültür**” müktesebat başlıklarına ilişkin her hangi bir Açılış Kriteri belirlenmemiş, Türk tarafı Müzakere Pozisyon Belgesini vermek üzere davet edilmiş ve müteakiben Türk tarafı Müzakere Pozisyon Belgesi sunulmuştur. Ancak “**Ekonomik ve Parasal Politika**” başlığının açılması girişimlerine **Fransa tarafından** “tam üyelikle doğrudan ilişkili olması” sebebiyle temkinli yaklaşılmaktadır. “**Eğitim ve Kültür**” müktesebat başlığında ise siyasi nedenlerle benzer bir olumsuz tutum **Yunanistan ve Güney Kıbrıs Rum Yönetimi** tarafında gözlemlenmektedir.
- “Dış Güvenlik ve Savunma Politikası” başlığına ilişkin **taslak tarama sonu raporu henüz Türk tarafına iletilmemiştir.**

Yapılan değerlendirmeler ışığında, Açılış Kriterlerinin yerine getirilmesi için yapılan çalışmaların eriştiği aşama nedeniyle; “**Sosyal Politika ve İstihdam**” ile “**Kamu Alımları**” başlıklarının göreceli olarak daha kısa sürede müzakerelere açılması beklenmektedir. Açılış Kriterleri yerine getirildiği takdirde önümüzdeki dönemde müzakerelere açılması en muhtemel diğer müktesebat başlıkları ise şunlardır:

- Rekabet Politikası
- Gıda Güvenliği, Veterinerlik ve Bitki Sağlığı
- Çevre

AB-TUA’nın, AB uyum sürecine ışık tutmasını diliyor ve yayına katkılarınızı bekliyoruz.

---

³ İlgili müktesebat başlıkları; (1) Malların Serbest Dolaşımı, (3) İş Kurma Hakkı ve Hizmet Sunma Serbestisi, (5) Kamu Alımları, (8) Rekabet Politikası, (9) Mali Hizmetler, (11) Tarım ve Kırsal Kalkınma, (12) Gıda Güvenliği, Veterinerlik ve Bitki Sağlığı, (19) Sosyal Politika ve İstihdam, (27) Çevre ve (29) Gümrük Birliği.

GİRİŞ	4
YÖNTEM	5
GENEL DEĞERLENDİRME	6
1. MALLARIN SERBEST DOLAŞIMI	8
2. İŞÇİLERİN SERBEST DOLAŞIMI	9
3. İŞ KURMA HAKKI VE HİZMET SUNUMU ÖZGÜRLÜĞÜ	10
4. SERMAYENİN SERBEST DOLAŞIMI	11
5. KAMU ALIMLARI	12
6. ŞİRKETLER HUKUKU	13
7. FİKRİ MÜLKİYET HUKUKU	14
8. REKABET POLİTİKASI	15
9. MALİ HİZMETLER	16
10. BİLGİ TOPLUMU VE MEDYA	17
11. TARIM VE KIRSAL KALKINMA	18
12. GIDA GÜVENLİĞİ, VETERİNERLİK VE BİTKİ SAĞLIĞI	19
13. BALIKÇILIK	20
14. TAŞIMACILIK POLİTİKASI	21
15. ENERJİ	22
16. VERGİLENDİRME	23
17. EKONOMİK VE PARASAL POLİTİKA	24
18. İSTATİSTİK	25
19. SOSYAL POLİTİKA VE İSTİHDAM	26
20. İŞLETME VE SANAYİ POLİTİKASI	27
21. TRANS-AVRUPA AĞLARI	28
22. BÖLGESEL POLİTİKA VE YAPISAL ARAÇLARIN KOORDİNASYONU	29
23. YARGI VE TEMEL HAKLAR	30
24. ADALET, ÖZGÜRLÜK VE GÜVENLİK	31
25. BİLİM VE ARAŞTIRMA	32
26. EĞİTİM VE KÜLTÜR	33
27. ÇEVRE	34
28. TÜKETİCİLERİN VE SAĞLIĞIN KORUNMASI	35
29. GÜMRÜK BİRLİĞİ	36
30. DIŞ İLİŞKİLER	37
31. DIŞ GÜVENLİK VE SAVUNMA POLİTİKALARI	38
32. MALİ KONTROL	39

1. MALLARIN SERBEST DOLAŞIMI

Konsey’de Onaylanmış, Açılış Kriterleri Belirlenmiştir

Kıbrıs Bağlantılı Olarak, Ek Protokol’ün Uygulanmaması Gerekçesiyle Müzakerelere Açılması Engellenmiştir

Temel Uyum Alanları

1) Jenerik İlaçlar

Jenerik ilaç üretiminde 1 Ocak 2005 tarihinden önce pazara çıkmış olan ürünlerin tabi olduğu veri koruma ve otorizasyon mevzuatından kaynaklanan sorun giderilmelidir. **Bu konunun müzakerelerde açılış kriteri olarak belirlenmesi beklenmektedir.**

2) İthal Lisansları

Gümrük Birliği yükümlülüğümüz çerçevesinde serbest dolaşımdaki eşyaların kullanılmış motorlu araçlar dışındaki ürünler ile ilgili sertifikalara yönelik uygun olmayan taleplerin, ithalat izinlerinin ya da lisans şartlarının kaldırılması gerekmektedir. 1 Ocak 2008 tarihi itibarıyla aşamalı olarak uyum sağlanmaya başlanmış olup, uygulamanın 2013’e kadar aşamalı olarak kaldırılması hedeflenmektedir. **Bu konunun müzakerelerde açılış kriteri olarak belirlenmesi beklenmektedir.**

3) Kullanılmış Motorlu Araçlar

Kullanılmış motorlu araçlara yönelik ithalat izinlerinin kaldırılmasına yönelik bir plan hazırlanmalı ve Komisyona sunulmalıdır. Hazırlanacak olan etki analizleri çerçevesinde 2011 yılı sonrası dönem için değerlendirmelerin yapılacağı öngörülmektedir. **Bu konunun müzakerelerde açılış kriteri olarak belirlenmesi beklenmektedir.**

4) Piyasa Gözetimi

Konuya dair AB müktesebatının uygulanması için gerekli idari kapasitenin geliştirilmesi amacıyla hedefler içeren kapsamlı bir stratejinin Komisyona sunulması gerekmektedir. **Bu konunun müzakerelerde açılış kriteri olarak belirlenmesi beklenmektedir.**

5) Düzenlenmemiş Alanlarda Uyum

Düzenlenmemiş alanda karşılıklı tanımaya ilişkin Bakanlar Kurulu Yönetmeliği çıkarılarak, Türkiye ile AB arasında malların serbest dolaşımını teminen ulusal teknik düzenlemelere karşılıklı tanıma hükmünün dercedilmesi ve Türkiye ile AB arasında malların serbest dolaşımını engelleyen ulusal önlemlerin bildirimine dair usul ve esasların belirlenmesi gerekmektedir. **Bu konunun müzakerelerde açılış kriteri olarak belirlenmesi beklenmektedir.**

6) Beşeri ve Tıbbi Ürünlerde Düzenleyici Veri Koruma

Beşeri ilaçların lisansına ilişkin Nisan 2009’da tadil edilen yönetmelik, düzenleyici veri münhasırlığına yasal güvence getirmemiştir. Düzenlemenin AB standartları gözetilerek gözden geçirilmesi gerekmektedir.

2. İŞÇİLERİN SERBEST DOLAŞIMI

Konsey’de Görüşülmesi Devam Etmektedir

Temel Uyum Alanları

1) İstihdam Pazarına Erişim

AB uyruklu yabancı işçilerin serbest dolaşımına ilişkin sınırlamaların kaldırılması amacıyla çeşitli kanunların ve meslek örgütlerinin bu çerçevedeki rolünün gözden geçirilmesine ihtiyaç duyulmaktadır. Özellikle mesleki hizmetler kapsamında görev alacak yabancı uyrukluların çalışma izin taleplerine ilişkin olarak uygulama sürecinde ortaya çıkan ihtiyaçların giderilmesi ve çalışma izni verilmesi sürecinin kısaltılması gerekmektedir.

2) Kamu İstihdam Hizmetlerinin Modernleştirilmesi

Türkiye İş Kurumu’nun veritabanı ve web sitesi tüm ulusal istihdam olanaklarını içerecek biçimde güçlendirilmelidir. Ancak Kamu İstihdam Hizmetlerinin Avrupa İstihdam Hizmetleri (EURES) ağına katılabilmesi için bu çalışmaların arttırılarak devam etmesi gerekmektedir.

3) Sosyal Güvenlik Sistemleri

Sosyal güvenlik sistemlerinin AB ile eşgüdümü olmak üzere, idari yapıların güçlendirilmesine devam edilmelidir. Bu mevzuata tam uyum üyelik tarihinden 1 yıl önce tamamlanacak, söz konusu mevzuatın uygulanması üyelikle birlikte başlayacaktır. Bu noktada birleştirilmiş olan sosyal güvenlik sistemlerinin koordinasyonu konusunda kurumsal yapıların güçlendirilmesi oldukça önemlidir. Ayrıca Türkiye’de halen Avrupa Sağlık Sigortası Kartı’nın tanıtımına yönelik herhangi bir hazırlık çalışması başlamamıştır.

3. İŞ KURMA HAKKI VE HİZMET SUNUMU ÖZGÜRLÜĞÜ

Konsey’de Onaylanmış, Açılış Kriterleri Belirlenmiştir
Kıbrıs Bağlantılı Olarak, Ek Protokol’ün Uygulanmaması Gerekçesiyle Müzakerelere
Açılması Engellenmiştir

Temel Uyum Alanları

1) Mevzuat Uyumu

Türkiye, hizmet sunumu özgürlüğü müktesebatına uyum amacıyla, mevzuat uyumu ve kurumsal kapasite için gerekli tüm temel aşamaları içerecek kapsamlı bir strateji hazırlanmalıdır. Bu konunun müzakerelerde açılış kriteri olarak belirlenmesi beklenmektedir.

2) 7 Özel Meslek

AB düzeyinde belirlenmiş bulunan 7 meslekte (doktorluk, diş hekimliği, hemşirelik, ebelik, eczacılık, veterinerlik ve mimarlık) gerekli olan minimum eğitim gereksinimine uyuma ilişkin düzenleme kabul edilmiştir. Ancak 2005/36/AT sayılı Direktifte belirlenen eğitimle ilgili asgari şartların kabul edilerek, mesleki niteliklerin karşılıklı tanınması ile ilgili müktesebata uyum arttırılmalıdır. Mevcut idari yapıda, yalnızca akademik yeterlilikler tanınmaktadır.

3) Posta Hizmetlerinin Serbestleştirilmesi

Posta hizmetlerine ilişkin müktesebatın uygulanması için bir yol haritası belirlenmeli, müktesebata uyum doğrultusunda bir ulusal düzenleyici makam ihdas edilmeli ve sektör serbestleştirilmelidir. 2006’da hazırlanan ve yeni tadil edilen Posta Kanunu henüz kabul edilmemiştir.

4) Sınır Ötesi Hizmet Sunumu

Hizmetlerin serbest dolaşımının sağlanmasını teminen, iş kurma hakkı ve sınır ötesi hizmet sunma serbestisi ile ilgili kısıtlamaların kaldırılması gerekmektedir. Ayrıca, profesyonel vasıfların karşılıklı olarak tanınması çalışmalarının sürdürülmesi ve milliyet gerekliliğinin kaldırılması zaruridir.

4. SERMAYENİN SERBEST DOLAŞIMI

MÜZAKEREYE AÇILMIŞTIR

Temel Uyum Alanları

1) Kara Para Aklama ve Terörün Finansmanı ile Mücadele

Kara para aklamayla mücadele kapsamında mevcut sistem gözden geçirilerek çeşitli mevzuat dönüşümleri yapılmıştır. Ancak kara para aklanması ve terörün finansmanı ile mücadele alanında Avrupa Konseyi'nin 2005 tarihli sözleşmesi kabul edilmemiştir. Türkiye kara para aklama konusunda uyuma devam etmelidir.

2) Doğrudan Yabancı Yatırıma Yönelik Sınırlamalar

Başta sivil havacılık, deniz taşımacılığı, radyo ve televizyon yayıncılığı, eğitim ve enerji alanları olmak üzere bütün ekonomik sektörlerde AB kaynaklı doğrudan yabancı yatırıma yönelik düzenlemeler iyileştirilmeye, yabancı sermayeye getirilen kısıtlamalar da kaldırılmaya devam edilmelidir.

3) Ödeme Sistemlerinde Uyum

2560/2001 sayılı Tüzük 97/5/AT ve 2007/64/AT sayılı Direktife uyum sağlamak üzere havale icra edilmemesi halinde havale işlemini yapan kurumlarca garanti sağlanması, sınır ötesi Euro ödemelerinde yurtiçi ve yurtdışı havale ücretlerinin eşitlenmesi ve ödeme hizmetlerine ve ödeme kuruluşlarına ilişkin usul ve esasların belirlenmesi gerekmektedir.

4) Yabancıların Mülk Edinimi

Yabancıların emlak satın alabilmesini sağlayan yasa AB Antlaşmasına uyumlu hale getirilmelidir. Bu müzakere başlığının açılmasından sonra bu konudaki serbestleşmeye yönelik bir eylem planının sunulması gerekmektedir.

5. KAMU ALIMLARI

Konsey’de Onaylanmış, Açılış Kriterleri Belirlenmiştir

Temel Uyum Alanları

1) AB Müktesebatına Uyumdan Uzaklaşma

5 Aralık 2008 tarihli 27075 sayılı Resmi Gazete yayımlanarak yürürlüğe giren, “Kamu İhale Kanunu ile Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun”, rekabete dayalı piyasa ekonomisini ve Türkiye’nin AB müktesebatına uyumunu olumsuz etkileyecek bazı hükümler içermektedir.

2) Kamu Alımları Mevzuatında Uyum

Elektrik, ulaştırma, enerji, belediye hizmetleri ve sağlık gibi çeşitli alanlarda gözlenen imtiyaz usulündeki düzensizlik ve mevzuattaki, özellikle kamu – özel sektör ortaklıkları başta olmak üzere AB normlarına uyum sağlanmalıdır. Kamu alımları faslında AB müktesebatına uyum amacıyla kurumsal kapasitenin güçlendirilmesi ve mevzuat uyumunun sağlanması için gerekli tüm reformları içeren kapsamlı bir stratejinin hazırlanması istenmektedir. **Bu konunun müzakerelerde açılış kriteri olarak belirlenmesi beklenmektedir.**

3) Kamu Alımları Mevzuatında Uyum

2004/17 ve 2004/18 sayılı Direktifler doğrultusunda, Kamu İhale Mevzuatının kapsam ve istisnalar açısından AB Müktesebatı ile uyumlu hale getirilmesi gerekmektedir. Kamu alımları konusunda diğer kanunlarda yer alan istisnaların da uyumlu hale getirilmesi talep edilmektedir. **Bu konunun müzakerelerde açılış kriteri olarak belirlenmesi beklenmektedir.**

4) Kamu Alımlarında Kamu Hizmetlerine İlişkin Sektörel Düzenleme Eksiklikleri

Cari durumda Kamu İhale Kanununda düzenlenmemiş bulunan enerji, su, ulaştırma ve posta alanlarında mevzuattaki boşluk doldurularak AB mevzuatına uyum sağlanmalıdır. **Bu konunun müzakerelerde açılış kriteri olarak belirlenmesi beklenmektedir.**

5) Kamu Alımları Direktifine Uygunluk (%15 Fiyat Avantajı, Eşik Değer, Kriterler)

Kamu alımları direktifine uyumun sağlanabilmesi amacıyla şu üç husus başta olmak üzere AB müktesebatına uyum sağlanmalıdır: **(i.)** Yerli istekliler lehine %15’lik fiyat avantajı sağlanabilmesi imkanının kaldırılması, **(ii.)** eşik değerlerin AB seviyelerine çekilmesi ya da bu kavramın tanım ve kullanım şeklinde uyum, **(iii.)** sosyal konular ve çevre ile ilgili kriterler başta olmak üzere genel olarak kriterlerin objektif, konuyla doğrudan ilişkili ve açık olması konularında AB sistemine uyum. Bu alanda gerçekleştirilecek uyumun üyelikle yerine getirilmesi beklenmektedir.

6) İhalelerde Elektronik Ortama Geçiş

İhalelerin elektronik ortamda gerçekleştirilmesini teminen gerekli mevzuat dönüşümünün ve alt yapı çalışmalarının tamamlanması gerekmektedir. AB düzenlemelerine paralel olarak elektronik ihale, çerçeve anlaşma ve dinamik alım sistemi hayata geçirilmelidir.

6. ŞİRKETLER HUKUKU

MÜZAKEREYE AÇILMIŞTIR

Temel Uyum Alanları

1) Stratejinin Geliştirilmesi

Şirketler Hukuku ve şirketler için mali raporlama alanlarında mevzuat uyumu açısından tüm gerekli değişiklikleri ve aynı zamanda doğru uygulama mekanizmalarını da içeren bir eylem planı hazırlanarak Komisyona sunulmalıdır. **Bu konunun müzakerelerde açılış kriteri olarak belirlenmesi beklenmektedir.**

2) Kayıtlı sermaye sistemi

Türk Ticaret Kanunu ve Sermaye Piyasası Kanunu'nun kabulünden sonra halka açık şirketler için kayıtlı sermaye sisteminin AB düzenlemeleri ile uyumlu hale getirilmesi gerekmektedir.

3) Birleşme ve Bölünme

Birleşme ve bölünmelere ilişkin AB Direktifi hükümleri tüm anonim şirketleri kapsamakla birlikte, Türk sermaye piyasası mevzuatındaki birleşmelere ilişkin düzenlemeler sadece halka açık şirketler için öngörülmüştür. Birleşme ve bölünme işlemlerinin gerçekleştirilebilmesi için aranan genel kurul nisabı halka açık şirketler için AB Direktiflerince öngörülen nisabın altında kalmaktadır. Sermaye piyasası mevzuatında birleşme veya devir sırasında çalışanların haklarının korunmasına yönelik olarak çalışanlara bilgi verme veya onlarla konu hakkında görüşmelerde bulunma vb. hükümler yer almamaktadır. AB Direktifi hem devir suretiyle hem de yeni şirket kurulması suretiyle bölünmeyi düzenlemekle birlikte sermaye piyasası düzenlemeleri sadece yeni şirket kurulması suretiyle bölünmeye olanak tanımaktadır.

4) Finansal Raporlama

Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu çeşitli uluslararası standartları uygulamaya koymuş, buna bağlı çeşitli yorumlar ve güncellemeler yayımlamıştır. Ancak uygulamaya konulan standartlar sadece listelenmiş şirketlere uygulanmaktadır ve bu şirketlerin sayısı oldukça azdır. Kurumsal muhasebe ve denetleme alanlarında AB standartları ile uyumlu ve genel amaçlara yönelik bir mali raporlama rejimi oluşturulmalıdır. Ancak, bu çalışmaları yürütecek olan Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu'nun idari kapasite halen zayıftır.

5) Türkiye Denetim Standartları ve Kamu Gözetimi Kurumunun Kurulması

Bağımsız denetimde uygulama birliğini, gerekli güveni ve kaliteyi sağlamak amacıyla, denetim standartlarını belirlemek, bağımsız denetim kuruluşlarını yetkilendirmek ve bunların faaliyetlerini denetlemek ve bağımsız denetim alanında kamu gözetimi yapmak üzere Türkiye Denetim Standartları ve Kamu Gözetimi Kurumunun kurulması gerekmektedir.

6) Türk Ticaret Kanunu Tasarısı

TBMM Genel Kurulunda bulunan Türk Ticaret Kanunu Tasarısı ile ilgili AB müktesebatına büyük ölçüde uyum sağlanmış olacaktır. Ayrıca, Türk Ticaret Kanunu ve Sermaye Piyasası Kanunu değişikliğinden sonra halka açık şirketlerin genel kurullarında uyulacak esasların AB mevzuatı ile uyumlu hale getirilmesi gerekmektedir.

7. FİKRİ MÜLKİYET HUKUKU

MÜZAKEREYE AÇILMIŞTIR

Temel Uyum Alanları

1) Eylem Planı

Fikri Mülkiyet haklarına ilişkin AB müktesebatının uygulanmasına yönelik Eylem Planı 24 Ocak 2008 tarihinde Avrupa Komisyonu'na resmi olarak iletilmiştir. Söz konusu Eylem Planında atıfta bulunulan “Fikri ve Sınai Mülkiyet Hakları Koordinasyon Kurulu”, “Fikri Mülkiyet Hakları Teknik Komitesi” ve “Sınai Mülkiyet Hakları Teknik Komitesi” fikri mülkiyet haklarının uygulanmasında sorumlu bütün kurumlar arasında koordinasyonun güçlendirilmesini sağlayacaktır.

2) İnternet Ortamında Eser Sahibinin Haklarının Korunması

5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununda; internet ortamında gerçekleştirilen çoğaltmalar, AB mevzuatında ayrıntılı bir şekilde düzenlenen istisnalar ve “Adil Tazmin” konularında uyum ihtiyacı bulunmaktadır.

3) Eser Sahibinin Mali Haklarının Takibi

Eser sahibin hakları arasında bulunan kiralama ve ödünç verme hakları ile ilgili olarak, kiralama hakkı konusunda mevzuatta bir düzenlemeye gerek olduğu düşünülmemekle birlikte, uygulamada eksiklik söz konusudur. Ödünç verme hakkı hususunda ise düzenlemeler eksiktir.

4)Yeniden Satış Hakkı

Eserlerin el değiştirilmesi durumunda hak sahibine ödenecek miktarların açık ve net olarak belirlenmesi gerekmektedir. Ayrıca, hak sahibinin eserini istediği zaman yeniden satışına ilişkin bir düzenleme Türk Mevzuatında yer almamaktadır, ancak Kültür Bakanlığı bünyesinde “pay tarifesı”ne ilişkin bir çalışma yürütölmektedir.

5) Koruma Süreleri

AB Mevzuatında, alenileşmemiş eserlerle ilgili olarak koruma süreleri özel olarak düzenlenmiştir. Buna göre, alenileşmemiş bir eser için, koruma süresi bitiminden sonra, ilk basım veya kamuya arz tarihinden geçerli olmak üzere 25 yıllık koruma süresi tanınmıştır. Türk mevzuatında böyle bir düzenleme bulunmamaktadır.

6) Meslek Birlikleri

5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununda eser sahiplerinin haklarını ve çıkarlarını korumak amacıyla kurulan meslek birliklerinin, kurumsal yapılarının güçlendirilmesi, uygulama konusundaki eksikliklerinin giderilmesi gerekmektedir.

7) Biyoteknolojik Buluşlar

Türk Patent Enstitüsünde bu konuya ilişkin teknik çalışmalar sürmektedir. Patent mevzuatı AB Patent Mevzuatına uyumlaştırılırken, bu husus da dikkate alınmalıdır. Bu çerçevede, biyoteknolojik çalışmalara dayanan buluşların etkin bir şekilde korunması ve patentli farmasötik ürünlerin üretimine ilişkin zorunlu lisans verilmesine yönelik düzenleme yapılması sağlanacaktır.

8) Markaların ve Tasarımların Korunması

Marka ve tasarım mevzuatlarının AB ile uyum düzeyinin arttırılması ve Kanun Hükmünde Kararname ile düzenlenmiş olan tasarım konusunun yasa ile düzenlenmesi gerekmektedir. Bu doğrultuda, Şubat ayı içerisinde “Tasarımların Korunması Hakkında Kanun Tasarısı” ve “Markalar Kanunu Tasarısı” Başbakanlık’tan TBMM’ye sevk edilmiştir.

9) İlaç Ürünleri, Bitki Koruma ve Pediatrik Ürünler

Bu ürünlerle ilgili olarak, ek koruma belgelerine ilişkin yapılması gereken teknik ve altyapı çalışmalarının, ek koruma sertifikalarına üyelikle birlikte uyum sağlanacağından, gerekli etki değerlendirmesinin yapılması ve geniş perspektifli bir çalışma ile ele alınması gerekmektedir.

8. REKABET POLİTİKASI

Konsey’de Onaylanmış, Açılış Kriterleri Belirlenmiştir

Temel Uyum Alanları

1) Mevzuat Uyumu

“Devlet Yardımları Kanun Tasarısı”nın AB hukukuna ve tüzüklerine uyumlu olarak kanunlaştırılması gerekmektedir. Bu kanunda, verilen devlet yardımlarının geri alınabilme (“recovery”) yetkisinin de bulunması talep edilmektedir. **Bu konunun müzakerelerde açılış kriteri olarak belirlenmesi beklenmektedir.**

2) Eylem Planı

Türkiye ve AB arasındaki mevcut ikili anlaşmalardan kaynaklanan yükümlülükler ile uyumsuz olduğu belirlenen tüm kalan yardım programlarının ve eş etkili tedbirlerinin uyumunun yer aldığı bir eylem planının hazırlanması gerekmektedir. **Bu konunun müzakerelerde açılış kriteri olarak belirlenmesi beklenmektedir.**

3) Devlet Yardımlarını İzleme İdaresi

AB normları doğrultusunda işlevsel olarak bağımsız bir Devlet Yardımlarını İzleme İdaresi ve bütünlük bir veri tabanı ihdas edilerek bu alanda izleme ve denetleme faaliyetleri gerçekleştirilmelidir. Devlet Yardımlarını İzleme İdaresi, 1/95 sayılı OKK kararlarından doğan yükümlülüklerimizi üstlenmemiz açısından da önemlidir. Bu doğrultuda hazırlanan “Devlet Yardımları Kanun” Tasarısı TBMM’ye sevk edilmiştir. **Bu konunun müzakerelerde açılış kriteri olarak belirlenmesi beklenmektedir.**

4) Devlet Yardımlarının Bildirilmesi

Mevcut ikili taahhütlerle uyumlu olarak devlet yardımları alanında şeffaflığın sağlanması gerekmektedir. Yürürlükteki tüm yardım planları hakkında AB’nin bilgilendirilmesi ve verilmesi öngörülen herhangi bir münferit yardımın önceden AB’ye iletilmesi zaruridir. **Bu konunun müzakerelerde açılış kriteri olarak belirlenmesi beklenmektedir.**

5) Demir – Çelik Sektöründe Uyum

Türkiye’nin, AB’nin isteklerine cevap verebilen, uygun bir “Ulusal Çelik Sektörü Yeniden Yapılandırma Programı”nı hazırlaması gerekmektedir. **Bu konunun müzakerelerde açılış kriteri olarak belirlenmesi beklenmektedir.**

6) Anti-Tröst ve “Özel ve İnhisari Haklar”

Bu alan genel olarak uyumlu kabul edilmekle birlikte, özellikle “blok muafiyetler”, “genel nitelikteki bildirimler” alanındaki bir takım ikincil düzenlemelere uyum sağlaması gerekmektedir. Ayrıca, AB’nin bu alandaki yeni düzenlemeleri de Türk hukukuna aktarılmalıdır.

7) Grup Muafiyet Tüzükleri

Motorlu araç dağıtımı, sigorta, telekomünikasyon ve posta hizmetlerinde sektörlere özgü grup muafiyet tüzükleri konusu başta olmak üzere yatay işbirliği anlaşmaları ve “*de minimis*” alanlarında AB mevzuatına uyum sağlanmalıdır. Bu doğrultuda, AB mevzuatına uygun olarak sigorta sektörüne ilişkin grup muafiyet tüzükleri uygulanmaya başlamıştır.

9. MALİ HİZMETLER

Konsey’de Onaylanmış, Açılış Kriterleri Belirlenmiştir

Kıbrıs Bağlantılı Olarak, Ek Protokol’ün Uygulanmaması Gerekçesiyle Müzakerelere Açılması Engellenmiştir

Temel Uyum Alanları

1) “Single Passport” Sistemine Uyum

“Single Passport”, AB’de işleyen bir sistemdir. Türkiye’nin de bu sisteme uyum sağlaması gerekmektedir. Bu sistemde, yabancı bir sigorta şirketi AB üyesi bir ülkede faaliyet gösterebilir. Bu şirketin ruhsatlaması ve denetimi kendi ülkesinde yapılır. Ancak faaliyet gösterdiği AB üyesi ülkede ortaya çıkabilecek her türlü anlaşmazlıkta, şikayet durumunda bu şirketin denetimi o AB üyesi ülkede yapılır.

2) Meslek Birliğine Üyelik ve Kurulma Şartı

AB’de meslek birliklerine üyelik gönüllük esasına dayanmaktadır. Bir Acenteler Birliği oluşturulması yönünde çalışmalar vardır, ancak bazı sorunlar yaşanmaktadır. Ayrıca Türkiye’de sigortacılık sektöründe faaliyet göstermek için, kurulma ve sermaye şartı aranması yabancı sigorta şirketlerinin piyasalara girişi önünde teknik engel oluşturmaktadır.

3) Acenteler Sorunu

Türkiye’de yaklaşık olarak 14 000 – 15 000 acente bulunmaktadır. Bunlar genel olarak etkili işlememekte ve durumlarını kötüye kullanmaktadırlar. AB bu acentelerin, belli bir işlem seviyesine sahip olmasını, sertifikasyonunun ve denetiminin yapılmasını öngörmektedir. Bunun mevcut acenteler üzerindeki etkilerinin araştırılması gerekmektedir.

4) Standartların Güçlendirilmesi

Hem bankacılık sektöründe hem de bankacılık dışı mali sektörde ihtiyati ve denetime ilişkin standartların güçlendirilmesi zaruridir. Sigorta ve emeklilik sektöründe bağımsız bir düzenleme ve denetleme makamının kurulması gerekmektedir.

5) Yatırım Hizmetleri ve Menkul Kıymetler Piyasası

Finansal piyasaların altyapısında AB’ye uyum sağlanmıştır. Piyasa suiistimali konusunda, özellikle “içerden ticaret” ve piyasa yönlendirilmesi (“manupulation”) alanlarında mevzuatın tamamen benimsenmesine ve uygulanmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu konuyla ilgili olarak SPK bünyesinde 2007 yılında bir eşleştirme çalışması yapılmış, çıktıları ile bir yol haritası belirlenmiştir. Türkiye’de hisse senedi piyasalarında ve yatırım hizmetlerinde sağlanan uyum ileri aşamalıdır. Ancak finansal araçlar piyasasında, mevduat garantisinde ve finansal suiistimal konularında ilerleme gerekmektedir.

10. BİLGİ TOPLUMU VE MEDYA

MÜZAKEREYE AÇILMIŞTIR

Temel Uyum Alanları

1) Sınır Tanımayan İşitsel ve Görsel Yayınlar

Türkiye, görsel işitsel politika alanında, özellikle Sınır Tanımayan Televizyon direktifi ile ilgili mevzuat uyumuna devam etmelidir. Düzenleyici kurumların idari kapasite ve bağımsızlıklarının güçlendirilmesi gerekmektedir.

2) Elektronik Haberleşme

Elektronik Haberleşme Kanunu genel hizmet mecburiyetleri ve izin kurallarının kapsamı alanlarında müktesebata uyum sağlanamamış, piyasa analizi prosedürleri yasal temellere oturtulmamıştır. Bu nedenle, Elektronik Haberleşme alanında müktesebatın iç hukuka aktarılmasına ve uygulanmasına devam edilmeli ve piyasalar tam serbestleşmeye hazırlanmalıdır.

11. TARIM VE KIRSAL KALKINMA

Konsey’de Onaylanmış, Açılış Kriterleri Belirlenmiştir

Kıbrıs Bağlantılı Olarak, Ek Protokol’ün Uygulanmaması Gerekçesiyle Müzakerelere Açılması Engellenmiştir

Fransa’nın Tam Üyelikle Doğrudan İlgili Olduğundan Temkinli Yaklaştığı Fası

Temel Uyum Alanları

1) Kurumsal Uyum

Tarım arazilerindeki denetime hazırlık teşkil etmesi açısından, arazi tanımlama ve Ulusal Çiftçi Kayıt Sisteminin geliştirilmesine devam edilmesi zaruridir. Bu doğrultuda, arazi parsel tanımlama sisteminin ve çiftçi kayıt sisteminin kurulmasına ilişkin strateji hazırlanmıştır. Ayrıca, tarımsal planlama ve desteklemelerin idaresi ve kontrolü için oluşturulmuş mekanizmaları kapsayan bir sistemin kurulması ve sistemin destekleme mekanizmasında kullanımının sağlanması son derece önemlidir. **Bu konunun müzakerelerde açılış kriteri olarak belirlenmesi beklenmektedir.**

2) Tarım İstatistikleri

Tarım ve kırsal kalkınma alanında; hububat, şeker, süt, hayvan varlığı, meyve ve sebze gibi hassas ürünleri de kapsayacak sağlam ve güvenilir istatistiki bilginin temini konusunda ayrıntılı bir stratejinin hazırlanarak Avrupa Komisyonu’na sunulması gerekmektedir. Bu konu ayrıca, kotaların belirlenmesi açısından da önem arz etmektedir. **Bu konunun müzakerelerde açılış kriteri olarak belirlenmesi beklenmektedir.**

3) 1/ 98 Ortaklık Konseyi Kararı

1/ 98 Ortaklık Konseyi Kararı çerçevesinde, AB’den canlı hayvan ve et ithalatı sorununun çözülmesi, birincil önem taşımaktadır. **Bu konunun müzakerelerde açılış kriteri olarak belirlenmesi beklenmektedir.**

4) Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (IPARD)

5648 sayılı kanun ile Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu kurulmuştur. Bu kurum Komisyona akreditasyon sürecine yönelik eylem planını sunmuştur. İdari otoriteye yönelik yasal düzenlemeler tamamlanmıştır. Ayrıca, merkez ve şubelere yönelik uzman kadro belirlenmiş, bu kadroya yönelik gerekli mesleki eğitim sağlanmıştır. Ancak, ajansın işleyişi için gerekli işe alımlar ve personel eğitimi yetersizdir. **Bu konunun müzakerelerde açılış kriteri olarak belirlenmesi beklenmektedir.**

5) Tarım Sektöründe Devlet Yardımları

Mevcut durum itibariyle Türkiye’de uygulanan “Operasyonel Yardımlar” (Operating Aids) AB ve DTÖ kurallarına uyumsuzdur. **Bu konunun müzakerelerde açılış kriteri olarak belirlenmesi beklenmektedir.**

6) Ortak Piyasa Düzeni

Ortak Piyasa Düzeni, ortak tarım politikası amaçları doğrultusunda piyasa, fiyat ve gelir istikrarı sağlamak amacıyla oluşturulan bir sistemdir. Ayrı ayrı 21 ürün (meyve-sebze, süt ve süt ürünleri, sığır ve dana eti, tahıllar, şeker ve pirinç) için, ilgili ürünün üretim ve pazarlama şartları dikkate alınarak, iç ve dış piyasaya yönelik ortak düzenlemeler ve destekler geliştirilmiştir. Pamuk, albuminler, ipek böcekçiliği, etil alkol ve işlenmiş tarım ürünleri bu ortak piyasa düzeni dışındadır. Bu ürünler için ayrı destek mekanizmaları geliştirilmiştir. Türkiye’de bu sisteme benzer bir yapı bulunmamaktadır. Ancak tahıllar, pirinç ve kabuklu pirincin alım satımıyla ilgili yönetmelikler kabul edilerek, AB yönetmeliklerine yaklaşılmıştır.

12. GIDA GÜVENLİĞİ, VETERİNERLİK VE BİTKİ SAĞLIĞI

Konsey’de Onaylanmış, Açılış Kriterleri Belirlenmiştir

Temel Uyum Alanları

1) Mevzuat Uyumu

Veterinerlik alanında hukuki bir düzenleme bulunmamaktadır. Bu alanda ilerleme sağlanabilmesi için yem, gıda ve veterinerlik hizmetleri hususunda AB müktesebatının tam olarak aktarılmasına olanak sağlayacak bir çerçeve kanunun kabul edilmesi gereklidir. **Bu konunun müzakerelerde açılış kriteri olarak belirlenmesi beklenmektedir.**

2) Stratejinin Hazırlanması

Gıda güvenliği, hayvan ve bitki sağlığı politikası alanındaki, ilgili uluslararası standartlar ve Dünya Hayvan Sağlığı Teşkilatı tavsiyeleri dahil olmak üzere, AB müktesebatının uyumlaştırılması, uygulanması ve yürütülmesine temel teşkil edecek idari ve laboratuvar kapasitelerini de içeren kapsamlı bir strateji hazırlanmalıdır. **Bu konunun müzakerelerde açılış kriteri olarak belirlenmesi beklenmektedir.**

3) Kimliklendirme

Türkiye koyun ve keçi türü hayvanların kimliklendirilmesi ve kaydına ilişkin yeterli bir sistemi uygulanmaya başlamalı ve sığır türü hayvanların kimliklendirilmesi ve hareketlerinin kontrolü konusundaki sistemi güçlendirilmelidir. **Bu konunun müzakerelerde açılış kriteri olarak belirlenmesi beklenmektedir.**

4) Hayvan Kesimlerinde Kontrol

Türkiye’nin Komisyona canlı hayvanların ülke içindeki hareketleri, hareketlerin kaydı ve kesimlerin kontrolü konusunda ayrıntılı bir değerlendirmeyi sunması gerekmektedir. **Bu konunun müzakerelerde açılış kriteri olarak belirlenmesi beklenmektedir.**

5) Hayvan Sağlığı

Türkiye’nin Trakya bölgesinin Dünya Hayvan Sağlığı Teşkilatı tarafından, aşılama suretiyle şap hastalığından ari bölge olarak tanınması gerekmektedir. Ayrıca hayvan hastalıklarına karşı kontrol tedbirlerinin kabul edilmesi ve hayvan sağlığı ile ilgili durumun gerektirmesi halinde eradikasyon planlarının oluşturulması da önemlidir. **Bu konunun müzakerelerde açılış kriteri olarak belirlenmesi beklenmektedir.**

6) Gıda Güvenliği ve Kontrol Sistemi

Gıda Güvenliği ve Kontrol Sistem’inin yeniden düzenlenmesi, personel, teknik ve mali kaynakların ise AB gıda güvenliği standartlarına uygun bir şekilde iyileştirilmesi gerekmektedir. Gıda ve tarım kuruluşlarının AB hijyen standartlarına uyumunda faaliyet kaydedilmemiştir. Buna ilaveten, gıda güvenliği ile hayvan ve bitki sağlığı alanlarında laboratuvar ve kontrol kapasitelerinin geliştirilmesi de zaruridir. **Bu konunun müzakerelerde açılış kriteri olarak belirlenmesi beklenmektedir.**

7) İstatistik

Gıda işletmeleriyle ilgili olarak gıda güvenliği istatistiklerinin toplanması gerekmektedir.

13. BALIKÇILIK

Konsey’de Görüşülmesi Devam Etmektedir

Kıbrıs Bağlantılı Olarak, Ek Protokol’ün Uygulanmaması Gerekçesiyle Müzakerelere Açılması Engellenmiştir

Temel Uyum Alanları

1) Su Ürünleri Kanunu

Su ürünleri kaynaklarının sürdürülebilirlik temelinde işletilmesi, avcılığın düzenlenmesi, balıkçılık filusunun ve su ürünleri sektörünün faaliyetlerinin kayıt altına alınması, kontrol denetim ve izlenebilirlik ile pazarlamaya yönelik düzenlemelerin yapılması gerekmektedir.

2) Birleşmiş Milletler Deniz Hukuku Sözleşmesi

AB, Türkiye’nin bu anlaşmaya taraf olmasını ve Karadeniz, Ege ve Akdeniz’de balıkçılık konusunda geniş bir işbirliğine gidilmesini öngörmektedir. Türkiye bu sözleşmeye teknik açıdan uyumlu olmasına karşın, sözleşmeye “taraf olan ülkeler” nedeniyle imzalamamıştır.

3) Orkinos Balığı Avı

Türkiye orkinos avı için özel kota sistemini kabul ederek Atlantik Orkinosunu Koruma Komisyonu’nun kendine ayırdığı toplam kotayı dağıtmıştır.

4) İdari Kapasite

Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ile Sahil Güvenlik Komutanlığının denetim, kontrol ve uygulamaya ilişkin idari ve teknik kapasitesinin geliştirilmesi gerekmektedir.

5) Balıkçılık Verileri

Balıkçılık bilgi sistemi geliştirilmiş olmasına karşın halen tam işlevsel değildir. Deniz kaynakları hakkında doğru bilgi elde etmek amacıyla güvenilir bir stok değerlendirme sisteminin kurulması sağlanmalıdır.

14. TAŞIMACILIK POLİTİKASI

Konsey’de Görüşülmesi Devam Etmektedir

Kıbrıs Bağlantılı Olarak, Ek Protokol’ün Uygulanmaması Gerekçesiyle Müzakerelere Açılması Engellenmiştir

Temel Uyum Alanları

1) Sivil havacılık düzenlemeleri

AB müktesebatına uyum konusunda kabotaj hakkı, yabancı havayolu firmalarının pazara girişi, havayolları ve havacılık güvenliği mevzuatı ile ses ve gürültü kirliliği mevzuatından kaynaklanan uyumsuzluklar bulunmaktadır. Bu uyumsuzlukların giderilmesi ve Tek Avrupa Hava Seması konusunda tedrici uyuma yönelik net bir strateji geliştirilmelidir. **Bu konunun müzakerelerde açılış kriteri olarak belirlenmesi beklenmektedir.**

2) Demiryolları

Demiryolu sektöründe AB müktesebatına tedrici uyum için net bir strateji geliştirilmelidir. Türk demiryolu sektörünün kademeli olarak açılması amacıyla demiryolu çerçeve kanununun kabul edilmesi ve altyapı ve işletmecilik ile ilgili faaliyetlerin birbirinden ayrılması sağlanmalıdır. Ayrıca ray aralıkları, sinyalizasyon ve elektrik sistemleri açısından demiryollarında “ortak işletilebilirlik (“inter-operatibility”)” getirilmelidir. **Bu konunun müzakerelerde açılış kriteri olarak belirlenmesi beklenmektedir.**

3) Deniz Taşımacılığı

Türkiye’de şehir içi deniz taşımacılığına ilişkin düzenlemeler yetersizdir. Denizcilik alanında limanların açılması ve kabotaj hakkının verilmesi istenmektedir. Ancak bunun üyelikle birlikte yerine getirilmesi planlanmaktadır.

4) Karayolları

Özellikle karayolu taşımacılığı emniyeti ilgili taşımacılık müktesebatına hukuki ve idari uyum çalışmalarının sürdürülmesi gerekmektedir.

15. ENERJİ

Konsey’de Görüşülmesi Devam Etmektedir

Temel Uyum Alanları

1) Kömür Sektöründe Devlet Yardımları

Müzakere sürecinde, taş kömürü üretiminde devlet yardımlarının azaltılması öncelik arz etmektedir. Bu konu Rekabet Başlığı kapsamında da gündeme getirilmiştir.

2) Petrol Kanunu

5574 Sayılı Türk Petrol Kanunu, ülke petrol kaynaklarının hızlı, sürekli ve etkili bir şekilde aranmasını, geliştirilmesini ve üretilmesini sağlayan çeşitli düzenlemeler içermektedir. Kanun, hidrokarbonların prospeksiyon, arama, üretimine ilişkin yetki verilmesi ve kullanımına ilişkin 94/22/EC direktifi hükümleri ile uyumlu olarak hazırlanmıştır. [Ancak ilgili kanun Şubat 2007 itibariyle Cumhurbaşkanı’nca bir daha görüşülmek üzere TBMM’ye gönderilmiştir. Kanun, geri gönderme tezkeresi ile birlikte Ekim 2007 itibariyle yeniden görüşülmek üzere ilgili Komisyonlara havale edilmiştir.](#)

3) Elektrik

Enerji Topluluğu Antlaşmasına olası üyelik amacı da dikkate alınarak gaz ve elektrik iç piyasası ile elektriğin sınır ötesi ticaretine ilişkin müktesebata uyumun ve ilgili uygulamaların sürdürülmesi son derece önemlidir. Türkiye’nin Enerji Topluluğu Antlaşması’na üyelik müzakereleri Eylül 2009’da başlamıştır. Elektrik piyasasının kapsamlı reformu ve rekabete açılması için sağlam adımlar atılmıştır.

4) Nükleer Enerji

Kullanılmış Yakıt ve Radyoaktif Atık Yönetimi Güvenliği Birleşik Sözleşmesine katılım son derece önemlidir. İnşa edilecek ilk nükleer santralin ihale süreci tamamlanmamıştır.

5) Enerji İç Piyasasına Uyum

Düzgün işleyen ve rekabete açık bir enerji piyasası için gereken idari ve düzenleyici yapıların daha da güçlendirilmesi ve bağımsızlıklarının sağlanması gerekmektedir.

6) Enerji Verimliliği

Enerji verimliliği alanında uyuma devam edilmesi ve idari kapasitenin güçlendirilmesi; yüksek verimli kojenerasyonun teşvik edilmesi; uygun ve iddialı hedefler ile teşviklerin belirlenmesi dahil olmak üzere ulaştırma, elektrik, ısıtma/soğutma alanlarında yenilenebilir enerji kullanımının geliştirilmesi gerekmektedir. Yenilenebilir enerjiler alanında rüzgar enerjisi ve Jeotermal kaynakların kullanımına ilişkin uygulama yönetmeliği kabul edilmiştir.

16. VERGİLENDİRME

MÜZAKEREYE AÇILMIŞTIR

Temel Uyum Alanları

1) Özel Tüketim Vergisi (ÖTV)

Özel Tüketim Vergisi ve Katma Değer Vergisi konusunda, özellikle yapıları ve uygulanan oranlar ile ilgili uyumun sürdürülmesi zaruridir. Ayrıca ilgili vergilerin özellikle indirim, muafiyet, istisna, vergi iadeleri ve indirimli oranların uygulanmasıyla ilgili olarak, AB müktesebatıyla uyumlaştırılmasına devam edilmelidir. Katma Değer Vergisi uygulamasında yerli ve ithal ürün ayrımı yapılmaması son derece önemlidir. **Bu konunun müzakerelerde kapanış kriteri olarak belirlenmesi beklenmektedir.**

2) Ayrımcı Vergiler

Alkollü ürünler, ithal tütün ve ithal sigaralara ilişkin ayrımcı vergilendirmenin azaltılmasına yönelik çalışmalar ivedilikle tamamlanmalıdır. Alkollü içecekler ve ithal tütün ürünlerine uygulanan ayrımcı vergilerin kademeli olarak ortadan kaldırılması için bir eylem planı kabul edilmiştir. **Bu konunun müzakerelerde kapanış kriteri olarak belirlenmesi beklenmektedir.**

3) İdari Kapasite

Uyumun arttırılması, vergi gelirlerinin toplanmasının iyileştirilmesi ve kayıt dışı ekonominin azaltılması tüm vergi idaresinin güçlendirilmesi ve modernizasyonu gereklidir. Ayrıca, bu konuyla ilgili tüm bilişim ve iletişim sistemlerinin güncellenerek geliştirilmesi son derece önemlidir. **Bu konunun müzakerelerde kapanış kriteri olarak belirlenmesi beklenmektedir.**

17. EKONOMİK VE PARASAL POLİTİKA

Türkiye konuya ilişkin Müzakere Pozisyonunu sunmuştur.

Fransa'nın Tam Üyelikle Doğrudan İlgili Olduğundan Temkinli Yaklaştığı Fasıl

Temel Uyum Alanları

1) Merkez Bankasının Bağımsızlığı

Fiyat istikrarının sağlanması açısından bir problemle karşılaşmamaktadır. Merkez Bankası'nın bağımsızlığını teminen, Merkez Bankası kanununda Başkan ve Başkan Yardımcısının görevden alınma nedenlerine açıklık getirilmesi gerekmektedir. Bunun yanı sıra, 2006 yılında Merkez Bankası Başkanının seçimi sürecinde yaşananlar, AB tarafından Merkez Bankasının ve karar alma sürecinin bağımsızlığının sorgulanmasına neden olmuştur. Merkez Bankasının bağımsızlığının uygulamada da daha yoğun bir biçimde gözlemlenmesi beklenmektedir.

2) Avro

Avro'ya geçiş için yasal altyapının hazırlanması gerekmektedir.

18. İSTATİSTİK MÜZAKEREYE AÇILMIŞTIR

Temel Uyum Alanları

1) İstatistiksel Altyapı

2007-2011 için Resmi İstatistik Programı güncellenmiş, Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) koordinasyon rolünü güçlendirmiştir. Ancak veri sağlayıcılar ile olan işbirliklerinin artırılması gerekmektedir. Ayrıca, istatistik üretimindeki idari kapasitenin, dil bilgisi de dahil olmak üzere güçlendirilmesi son derece önemlidir.

2) Sınıflama ve Kayıt

Tüm resmi istatistik sağlayıcıları, temel AB istatistiksel sınıflamalarının çevirilerini herkesin kullanımına açık olarak sunmaktadır. Ancak sektörel bazda istatistiklerin toplanması noktasında sınırlı ilerleme sağlanmıştır.

3) Uygulamadan Doğan Sorunlar

Hukuki olarak uyum sağlanmış olsa da, ESA 95'e uygun şekilde temel ulusal hesaplar göstergelerinde kullanılan metodolojilerin detaylı bir açıklamasının yapılması gerekmektedir. Ulusal hesapların büyük bir kısmı ESA 95'e uygun olarak gözden geçirilmiştir. Bu noktada, ulusal hesap göstergelerinin zamanında oluşturulması son derece önemlidir. **Bu konunun müzakerelerde kapanış kriteri olarak belirlenmesi beklenmektedir.**

4) Çiftlik Kayıt Sistemi

Çiftlik kayıt sisteminin kurulması ve tamamlanmasına ilişkin araçlar ve takvimde dahil olmak üzere, bu konudaki ilerlemelerin detaylı bir açıklamasının Komisyona sunulması gerekmektedir. Ayrıca, AB gereklilikleri doğrultusunda tarım istatistiklerinin sağlanmasına yönelik bilgi toplanması için metodolojinin ve örgütsel yapının uyumlaştırılması zaruridir. **Bu konunun müzakerelerde kapanış kriteri olarak belirlenmesi beklenmektedir.**

19. SOSYAL POLİTİKA VE İSTİHDAM

Konsey’de Onaylanmış, Açılış Kriterleri Belirlenmiştir

Temel Uyum Alanları

1) Mevzuat Uyumu

Sendikaların faaliyetlerini sınırlayan hükümleri kaldıran ve sendikal hakların tamamını sağlayan yeni mevzuatın kabul edilmesi suretiyle, tüm düzeylerde, etkili bir sosyal diyalog için koşulların oluşturulması gerekmektedir. Konuya ilişkin olarak TBMM’ye sunulmuş olan “2821 Sendikalar Kanunu ile 2822 Sayılı Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi” Meclis Genel Kurulu’nda yer almaktadır. **Bu konunun müzakerelerde açılış kriteri olarak belirlenmesi beklenmektedir.**

2) Eylem Planı

Bu faslın kapsamındaki alanlarda yer alan AB müktesebatının aşamalı olarak iç hukuka aktarılması, uygulanması ve yürütülmesini içeren bir eylem planı hazırlanmalıdır. Hazırlanacak olan bu eylem planı özellikle Türkiye’deki kayıt dışı işgücü sorununa odaklanmalıdır. **Bu konunun müzakerelerde açılış kriteri olarak belirlenmesi beklenmektedir.**

3) Ayrımcılık

AB Mevzuatında “Ayrımcılık” türleri ayrıntılı bir şekilde sayılmıştır. Türkiye’de ise Anayasa başta olmak üzere tüm mevzuatta, her türlü ayrımcılık yasaklanmış ve cezai hükümlere bağlanmıştır. Buna rağmen, Komisyon ayrıntılı bir ayrımcılık tanımının oluşturulmasını talep etmektedir. Ayrıca ayrımcılıkla mücadelede etkin ve bağımsız çalışacak bir “Eşitlik Kurumu” tesis edilmelidir.

4) İş Kanununda Taciz gibi Konuların Tanımlanması

Yeni İş Kanununa, öncekinden farklı olarak, “eşit davranma” başlığı altına ayrımcılığı düzenleyen yeni bir madde eklenmiş ve tanım, mümkün olduğunca direktiflere uygun hale getirilmiştir. Bu çerçevede, iş ilişkisinde din ve mezhep, felsefi inanç ve benzeri sebeplere dayalı ayırım yapılamaz hükmüne yer verilmiştir. Doğrudan ve dolaylı taciz, yaş ve cinsel yönelme gibi hususlar, bu tanımın “benzeri sebeplere dayalı ayırım” tanımı altında yer almaktadır. Komisyon konuya ilişkin daha net bir tanımın yapılmasını istemektedir.

5) Belli Bir Cinsiyete Mensup Olma Şartı

Her ne kadar Devlet Memurları Kanunu kadın-erkek ayrımı yapmıyorsa da, bazı mesleklerde işin niteliğine bağlı olarak belli bir cinsiyete mensup olma şartı aranabilmektedir. Komisyon sebebi her ne olursa olsun, bu tür bir ayrımcılığın ortadan kaldırılmasını talep etmektedir.

6) Yapısal Fonlar

Yapısal Fonlar (IPA) için gerekli olan İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi birleşeninin kabul edilmesiyle Avrupa Sosyal Fonuna hazırlık yapılmıştır. Avrupa Sosyal Fonu’na katılım yönünde çalışmalar hızlanmıştır. Ancak işçi kanunu, iş güvenliği ve sağlığı ile ayrımcı olmama düzenlemeleri AB ile paralellik arz etmemektedir.

20. İŞLETME VE SANAYİ POLİTİKASI

MÜZAKEREYE AÇILMIŞTIR

Temel Uyum Alanları

1) Sektörel Uyum

Yeni Sanayi Stratejisi ve Sektörel Stratejiler hazırlanmıştır. Bunların tamamlanarak yayımlanması gerekmektedir. Ayrıca işletme ve sanayi politikası araçlarına ulaşım ve iş ortamı imkanı iyileştirilmiştir. Bu konuda AB müktesebatına tatmin edici bir uyum sağlanmıştır. **Bu konu müzakerelerde kapanış kriteri olarak belirlenmiştir.**

21. TRANS-AVRUPA AĞLARI MÜZAKEREYE AÇILMIŞTIR

Temel Uyum Alanları

1) Enerji Ağları

Türkiye-Yunanistan gaz boru hattının yakın zamanda bitmesi planlanmaktadır. Bu hattın İtalya'ya genişletilmesine yönelik çalışmalar sürdürülmektedir. Türkiye, Bulgaristan, Romanya, Macaristan ve Avusturya üzerinden Avrupa'ya Kafkasya ve Orta Asya'dan gaz taşınmasına ilişkin Nabucco gaz boru hattı projesi imzalanmıştır. Bu noktada ağların yapımı sırasında çevrenin korunması büyük önem taşımaktadır. Ayrıca Avrupa Topluluğu Trans-Avrupa Ağları Enerji Kılavuz İlkelerinde listelenen ortak çıkar projelerine öncelik verilmesi de bu noktada gündeme gelmektedir.

2) TEN-T Ağı

Türkiye ve Avrupa Komisyonunun 1692/96 sayılı kararın tadil edilmiş haline göre, gelecekteki TEN-T ağı ve TEN-T ağı çerçevesinde Avrupa Menfaati öncelikli bir proje üzerinde mutabık olması gerekmektedir. **Bu konunun müzakerelerde kapanış kriteri olarak belirlenmesi beklenmektedir.**

22. BÖLGESEL POLİTİKA VE YAPISAL ARAÇLARIN KOORDİNASYONU

Konsey’de Görüşülmesi Devam Etmektedir

Fransa'nın Tam Üyelikle Doğrudan İlgili Olduğundan Temkinli Yaklaştığı Fası

Temel Uyum Alanları

1) Eylem Planı

Topluluğun uyum politikasından kaynaklanan düzenleyici ve operasyonel gereklilikleri karşılamaya yönelik bir eylem planının sunulması gerekmektedir. **Bu konunun müzakerelerde açılış kriteri olarak belirlenmesi beklenmektedir.**

2) Kalkınma Ajansları

Kalkınma Ajansları NUTS II bölgelerinde kurulmuştur. Ancak, gelecekte uygulanması muhtemel Topluluk uyum politikasına yönelik olarak, idari kapasitenin merkezi, bölgesel ve yerel düzeyde artırılmasın da zaruridir. Bu doğrultuda, Düzey 2 bölgelerinde Ajansların kuruluş işlemlerinin gerçekleştirilmesi ve hizmetlerinin başlatılması son derece önemlidir.

2) Yapısal Fonlar

IPA'nın III. ve IV. Birleşenlerine ilişkin çalışmalar sonlandırılmıştır. Ancak, IPA kapsamında AB fonlarının kullanılmasına yönelik programlama, uygulama, izleme ve denetlemeye ilişkin çalışmaların sürdürülmesi gerekmektedir.

23. YARGI VE TEMEL HAKLAR

Konsey’de Görüşülmesi Devam Etmektedir

Temel Uyum Alanları

1) Temel Haklar, Serbest Dolaşım ve Adalete Erişim

Temel haklar, serbest dolaşım ve adalete erişimin gerekleri konuları başta olmak üzere AB mevzuatına uyumlu olarak Türk mevzuatında kapsamlı bir dönüşüm elzemdir. Bu konuya ilişkin bir eylem planının hazırlanması gerekmektedir. **Bu konunun müzakerelerde açılış kriteri olarak belirlenmesi beklenmektedir.**

2) İnsan Hakları, İfade Özgürlüğü ve Azınlıkların Korunması

AB normları, AİHS ve AİHM içtihatları doğrultusunda insan hakları, vatandaşlık hakları, gayrimüslim dini toplulukların miras hakkı, AB vatandaşlarının yerleşme, seçimlerde oy verme ve aday olma hakları gibi geniş bir yelpazede müktesebata uyum konusunda bir eylem planı hazırlanmalıdır. **Bu konunun müzakerelerde açılış kriteri olarak belirlenmesi beklenmektedir.**

3) Yargının Bağımsızlığı

Yargının bağımsızlığı alanında endişeler devam etmektedir. Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu’nun kompozisyonunda bir değişiklik olmamıştır. Kurulun tarafsızlığından şüphe duyulmaktadır. **Bu konunun müzakerelerde açılış kriteri olarak belirlenmesi beklenmektedir.**

4) Ombudsman Sistemi

Ombudsman sisteminin kurulmasının yanı sıra bağımsız, yeterli kaynaklara sahip ve BM esaslarına uygun faaliyet gösteren bir insan hakları kurumu tesis edilmelidir. **Bu konunun müzakerelerde açılış kriteri olarak belirlenmesi beklenmektedir.**

5) İşkence ile Mücadele

İşkence ve kötü muamelenin önlenmesi için yasalara bağlılık konusunda sarf edilen çabalar sınırlıdır. **Bu konunun müzakerelerde açılış kriteri olarak belirlenmesi beklenmektedir.**

6) Yolsuzlukla Mücadele

İmzalanmış bulunan BM Yolsuzlukla Mücadele Sözleşmesi’nin onaylanması, bu alanda işbirliğinin artırılması ve ideal olarak bunu teminen bağımsız bir yapının kurulması önem arz etmektedir. Bu noktada yolsuzlukla mücadele konusunda daha etkin yasal ve kurumsal bir çerçevenin kurulmasını içeren bir “Yolsuzlukla Mücadele Stratejisi” hazırlanmaktadır. **Bu konunun müzakerelerde açılış kriteri olarak belirlenmesi beklenmektedir.**

7) Yargı Yerine İlişkin Fiziki Düzenlemeler ve Adalete Erişim

HSYK binasının Bakanlık bünyesinde bulunması, mahkemelerin eşitliği bozan nitelikteki tasarımı, tüm vatandaşların adalete erişiminin olanaklı kılınması ve bu bağlamda Türkçe konuşmayan etnik grupların kullandığı diller konularında uyum gerekmektedir.

24. ADALET, ÖZGÜRLÜK VE GÜVENLİK

Konsey’de Görüşülmesi Devam Etmektedir

Temel Uyum Alanları

1) Sığınma ve Göç Konusunda Açılım

Göç ve iltica konularında başta AB ile 2005 yılı Mayıs ayında müzakerelerine başlanan anlaşma olmak üzere, ilgili ülkelerle “Geri Kabul Anlaşmaları”nın imzalanması ve Türkiye tarafından 1951 Cenevre Sözleşmesi’ne konulan coğrafi çekincenin kaldırılması gerekmektedir. **Bu konunun müzakerelerde açılış kriteri olarak belirlenmesi beklenmektedir.**

2) İltica ve Göç Konusunda Uyum

Türkiye 25 Mart 2005 tarihinde Başbakanlık Makamınca imzalanan “İltica ve Göç Ulusal Eylem Planı”nın uygulanması konusunda bir yol haritasını kabul etmelidir. Ayrıca, Türkiye AB müktesebatı ile uyumlu bir iltica otoritesinin kurulmasını da içeren kapsamlı bir iltica kanununun kabulü için hazırlıklarını yapmalı, yasadışı göçle mücadele konusunda uluslararası standartlarla uyum içerisinde kapasitesini arttırmalıdır. **Bu konunun müzakerelerde açılış kriteri olarak belirlenmesi beklenmektedir.**

3) Örgütlü Suç

Türkiye, örgütlü suçla mücadele konusunda AB konseptiyle uyumlu, çok yıllık ve çok disiplinli bir “Örgütlü Suçla Mücadele Stratejisi”ni kabul etmiştir. Ancak örgütlü suçlar, uyuşturucu, insan ticareti, dolandırıcılık, yolsuzluk ve kara paranın aklanmasına karşı mücadelenin güçlendirilmesi için bir Eylem Planına ihtiyaç vardır. **Bu konunun müzakerelerde açılış kriteri olarak belirlenmesi beklenmektedir.**

3) Sınır güvenliği

Profesyonel sınır güvenliği teşkilatı oluşturulmalı ve Entegre Sınır Yönetimi Sisteminin uygulanmasına yönelik Ulusal Entegre Sınır Yönetimi Eylem Planı hayata geçirilmelidir. **Bu konunun müzakerelerde açılış kriteri olarak belirlenmesi beklenmektedir.**

4) Kolluk Kuvvetleri

Tüm kolluk kuvvetlerinin idari kapasitelerinin güçlendirilmesi, kolluk kuvvetlerinin AB standartları ve mevzuatı doğrultusunda geliştirilerek ilgili birimlerle ilişkilerinin güçlendirilmesi sağlanmalıdır.

25. BİLİM VE ARAŞTIRMA

MÜZAKEREYE AÇILMIŞ VE GEÇİCİ OLARAK KAPATILMIŞTIR

Temel Uyum Alanları

1) Çerçeve Programı

Türkiye 7. Araştırma ve Teknoloji Geliştirme Çerçeve Programına katılım sağlayarak bu konudaki işbirliklerini güçlendirmiştir. Bu programın ilk çağrısına katılım oranı oldukça yüksek olmuştur. Ancak bu projelerin başarı oranı arttırılmalıdır. Türkiye'nin 7. Euratom Araştırma Çerçeve Programına katılım süreci başlamıştır.

2) Avrupa Araştırma Alanı

Türkiye araştırmacıların hareketliliğini (mobilitesini) arttırmak üzere çeşitli girişimlerde bulunmuştur. Türkiye Bilim ve Teknoloji Araştırma Komitesi'nin gözlemci üyesi durumundadır.

26. EĞİTİM VE KÜLTÜR

Türkiye konuya ilişkin Müzakere Pozisyonunu sunmuştur.

Yunanistan ve Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'nin Siyasi Nedenlerle Temkinli Yaklaştığı Fasl

Temel Uyum Alanları

1) Kültürel Çeşitlilik

2007-2013 Kültür Programına katılım sağlamaya devam etmektedir. İstanbul 2010 yılı Avrupa kültür başkenti olarak resmen ilan edilmiştir. Türkiye, UNESCO “Kültürel Çeşitlilik Sözleşmesi”ni imzalamış olmasına karşın henüz kanunlaştırmamıştır.

2) Mesleki Yeterlilik Konusundaki Belirsizlikler

Yükseköğrenim kurumları Bologna sürecini ileri seviyede yerine getirmiştir. Ancak ulusal yeterlilik çerçevesi öğrenim sürecinin başını ve yükseköğrenime ulaşım noktasını içerecek şekilde genişletilmelidir

3) Yaşam Boyu Öğrenim

Türkiye'nin Gençlik Programına ve Hayat Boyu Öğrenme Alanındaki Eylem Programına katılımına ilişkin Mutabakat Zaptı onaylanmış ve yürürlüğe girmiştir. Ancak Hayat Boyu Öğrenimin münferit unsurları hakkında henüz bütüncül bir strateji geliştirilmemiştir. Bu noktada, hayatboyu öğrenme ve gençlik programlarını uygulayan Ulusal Ajansın idari kapasitesinin güçlendirilmesi son derece önemlidir.

27. ÇEVRE

Konsey’de Onaylanmış, Açılış Kriterleri Belirlenmiştir

Temel Uyum Alanları

1) Çevre Stratejisi

Avrupa Birliği Çevre Politikası ile uyumlu, AB müktesebatının üstlenilmesine yönelik yatırımları ve bunların finansmanını içeren bir çevre stratejisi hazırlanmalıdır. **Bu konunun müzakerelerde açılış kriteri olarak belirlenmesi beklenmektedir.**

2) Mevzuatın Kapsamı

Türkiye’nin, ilgili AT-Türkiye Ortaklık Konseyi kararlarına göre tabi olunan çevre müktesebatının uygulanmasına ilişkin yükümlülüklerini yerine getirmesi gerekmektedir. **Bu konunun müzakerelerin başlaması hususunda belirleyici olması beklenmektedir.**

3) Atık Yönetimi

Atık yağlara ilişkin yasal düzenleme yürürlüğe girmiştir. Ayrıca, elektronik eşyalarda ve sanayi arıtma merkezlerinde çeşitli tehlikeli maddelerin kullanımına kısıtlamalar getirilmiştir. Bu gelişmelere karşın Türkiye’nin halen “Ulusal Atık Yönetimi Planı” bulunmamaktadır.

4) Sera Gazı

AB mevzuatına uygun olarak sera gazı emisyon ticaret sistemi oluşturulmamış ve ilgili yönetmelikler ulusal yasalara uyarlanmamıştır.

5) Maliyet Boyutu

Teknik uyum için büyük miktarlarda kaynak gereklidir. Türkiye’nin büyüklüğünden ve nüfusundan dolayı mevzuata uyumunun maliyeti yüksektir. Yaklaşık 20 Milyar Avro’luk yatırımın yapılması gerekmektedir. Bunun için gerekli kaynakların Türkiye’ye yönlendirilmesi ve etkili kullanımı şarttır.

6) AB’nin Taraf Olduğu Uluslararası Anlaşmalar

Çevre konusunda, başta Aarhus Konvansiyonu ve Espoo Konvansiyonu olmak üzere AB’nin imzaladığı uluslararası anlaşmalara tamamen taraf olunması büyük önem arz etmektedir. Bu anlaşmalara göre, üye olsun olmasın sınır aşan su havzası ile ilgili herhangi bir düzenleme yapılırken, düzenlemeyi yapan AB üyesi ülkeler, AB üyesi olsun olmasın, su havzasının sınır aşan kısmının topraklarında bulunduğu tüm taraflarla işbirliğinde bulunulmak durumundadırlar. Su Çerçevesi Düzenlemesi (“Water Framework Directive”) bu kapsamda değerlendirilebilir.

28. TÜKETİCİLERİN VE SAĞLIĞIN KORUNMASI

MÜZAKEREYE AÇILMIŞTIR

Temel Uyum Alanları

1) Mevzuat Uyumu

Bu alandaki müktesebat, tüketicilerin ekonomik çıkarlarının korunması ve genel ürün güvenilirliği konularını kapsamaktadır. AB üyesi ülkeler müktesebatın etkili uygulanmasını, uyuşmazlıkların yargı ve yargı dışındaki mekanizmalarla çözümünü, piyasaların gözetimi ve tüketici örgütlerinin aktif katılımını uygun idari tedbirler vasıtasıyla sağlamak zorundadırlar. Türkiye’de tüketici hareketlerinin ve bu konu ile uğraşan mevcut sivil toplum kuruluşlarının bütçeleri başta olmak üzere, aralarındaki işbirliklerinin ve ortaklıkların güçlendirilmesi gerekmektedir. **Bu konunun müzakerelerde kapanış kriteri olarak belirlenmesi beklenmektedir.**

2) Kan ve Kan Ürünleri Yönetmeliği

Türkiye, kan ve kan ürünleri, izlenebilirlik gereklilikleri, ciddi ters reaksiyonların ve olayların bildirimi ve kanla ilgili tesislerin kalite sistemine dair teknik şartları düzenleyen uygulama direktiflerini uyumlaştırmaya yönelik mevzuatı kabul etmelidir. **Bu konunun müzakerelerde kapanış kriteri olarak belirlenmesi beklenmektedir.**

3) Kayıt Tutma Süresi

Türkiye, 30 yıllık kayıt tutma süresi, üreme hücreleri, ciddi ters reaksiyonların ve olayların bildirimi, veri koruması ile, doku ve hücrelerin işlenmesi ve test edilmesine dair standart prosedürler başta olmak üzere, doku ve hücrelerle ilgili müktesebatı uyumlaştırmaya yönelik mevzuatı kabul etmelidir. Türkiye, bu mevzuatın doğru uygulanmasını sağlayacak idari kapasiteyi üyelik tarihi itibarıyla oluşturmuş olacağını göstermelidir. **Bu konunun müzakerelerde kapanış kriteri olarak belirlenmesi beklenmektedir.**

4) Tütün ve Alkol Piyasasına İlişkin Düzenlemeler

Tütün Mamullerinin Zararlarının Önlenmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun ile Türkiye tütün konusunda önemli bir ilerleme kaydetmiştir. Sağlık Bakanlığı ile Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurulu arasındaki yetki dağılımı net olarak belirlendiğinden, idari kapasite güçlenmiştir. Ancak Türkiye, özellikle yüksek zifir oranları ve dumansız tütün üzerinde odaklanmak kaydıyla, tütün üretimine yönelik müktesebatı uyumlaştırmak yönünde daha fazla ilerleme kaydetmelidir. Bu noktada, sağlığın korunmasına ilişkin müktesebata uyumun artırılması ve idari yapıların yeterliliğinin ve uygulama kapasitesinin sağlanması son derece önemlidir. **Bu konunun müzakerelerde kapanış kriteri olarak belirlenmesi beklenmektedir.**

5) Erken Uyarı ve Cevap Sistemi

Erken Uyarı ve Cevap Sistemi’ne (EWRS) katılım dâhil olmak üzere, bulaşıcı hastalıklar alanında AB raporlama ve koordinasyon yükümlülüklerini yerine getirmek için gerekli kurumsal ve idari kapasitenin üyelik tarihi itibarıyla oluşturulmuş olacağı gösterilmelidir. Bu noktada pilot uygulama olarak sindirim sistemi hastalıklarıyla ilgili erken uyarı ve cevap sistemi geliştirilmiştir. **Bu konunun müzakerelerde kapanış kriteri olarak belirlenmesi beklenmektedir.**

6) Tüketici Mahkemeleri

Türkiye yeni tüketici mahkemelerinin kurulması ve etkili biçimde işlemesi yönünde teşvik edilmelidir. Bu konudaki en önemli eksik ihtisas mahkemelerinde görev alan uzman kadronun sayıca az olması ve dolayısıyla sürecin uzun olmasıdır.

29. GÜMRÜK BİRLİĞİ

Konsey’de Onaylanmış, Açılış Kriterleri Belirlenmiştir

Kıbrıs Bağlantılı Olarak, Ek Protokol’ün Uygulanmaması Gerekçesiyle Müzakerelere Açılması Engellenmiştir

Temel Uyum Alanları

1) Gümrüksüz Mağazalar

Türkiye, gümrük bölgesine giriş yapan yolculara gümrüksüz mağazalarda satılan ürünlere gümrük vergisi muafiyetini kaldırmalıdır. **Bu konunun müzakerelerde açılış kriteri olarak belirlenmesi beklenmektedir.**

2) Serbest Bölgeler Uygulamalarında Uyum

Serbest Bölgeler konusunda başta bu bölgelerin “gümrük alanı” içerisine alınması, gümrük kontrolü ve vergi denetimi olmak üzere AB müktesebatına uyum sağlanmalıdır. Bu doğrultuda serbest ticaret bölgelerinin ülke gümrük sınırlarına dahil edilmesi için bir yasa çıkarılmıştır. Ancak müktesebata tam uyum sağlanamamıştır.

3) Fikri Mülkiyet Haklarında Uyum

Çift kullanımlı mallar ve teknolojilere, prokürsörlere ve taklit ve korsan mallara ilişkin mevzuatın uyumlaştırılmasının tamamlanması gerekmektedir.

30. DIŞ İLİŞKİLER

Konsey’de Görüşülmesi Devam Etmektedir

Kıbrıs Bağlantılı Olarak, Ek Protokol’ün Uygulanmaması Gerekçesiyle Müzakerelere Açılması Engellenmiştir

Temel Uyum Alanları

1) Serbest Ticaret Anlaşmaları

Türkiye Kosova’ya tek taraflı ayrıcalıklı uygulamayı kabul etmiştir. Karadağ, Şili ve Sırbistan ile yapılan Serbest Ticaret Anlaşmaları onaylanmış ve uygulamaya girmiştir. Türkiye genel olarak Avrupa Komisyonu’nun ikili anlaşmalarına memnun edici bir seviyede uyum sağlamıştır.

2) Genelleştirilmiş Tercihler Sistemi

Türkiye’nin ürün kapsamı bakımından tam üyeliğe kadar 1/95 sayılı Ortaklık Konseyi Kararından kaynaklanan yükümlülüğü sadece Gümrük Birliği kapsamındaki sanayi ürünleridir. Bu çerçevede, AB’nin genelleştirilmiş tercihler sistemi rejimine sonuçları itibarıyla 2008 yılı İthalat Rejimi Kararı ve 2008/19 sayılı İthalat Tebliği ile uyum sağlanmıştır. Bu karar ve Tebliğ ilgili AB Direktifleri doğrultusunda düzenli olarak güncellenmektedir.

3) Çift Kullanıma Konu Mallar

AB’de tek bir mevzuat olarak düzenlenen bu alanda, Türkiye’de farklı farklı mevzuatlar ve bu mevzuatların uygulanmasından sorumlu farklı kurumlar vardır. Tek bir çerçeve mevzuata ihtiyaç duyulmaktadır.

31. DIŞ GÜVENLİK VE SAVUNMA POLİTİKALARI

Taslak Tarama Sonu Raporları Türkiye'ye İletilmemiştir

Temel Uyum Alanları

1) Dış Güvenlik ve Savunma Politikasına Uyum

Avrupa Birliği, Güney Kıbrıs Rum Kesimi'ni de içerecek biçimde dış güvenlik ve savunma politikaları alanlarında AB politikalarına uyulmasını talep etmektedir. Bu doğrultuda Türkiye 2008 yılı içerisinde 124 Ortak Dış Savunma Politikası deklarasyonundan 109'unu kabul etmiş, mevzuatlarını onlara göre düzenlemiştir. **Bu konunun müzakerelerde açılış kriteri olarak belirlenmesi beklenmektedir.**

2) AB-NATO Stratejik İşbirliği

Avrupa Birliği gündeminde olan AB-NATO stratejik işbirliği girişimine, Türkiye bütün AB üye ülkelerini kapsayacağı için karşı çıkmaktadır.

3) Uluslararası Ceza Divanı

Türkiye'nin Uluslararası Ceza Mahkemesi Tüzüğünü imzalaması talep edilmektedir. Ancak, Türkiye terörizme atıfta bulunmadığı gerekçesi ile söz konusu tüzüğe taraf olmayacağını açıklamıştır.

4) Ermenistan ile İlişkiler

Ermenistan sınırı başta olmak üzere Ermenistan ile ilişkilerin ve ikili diyalogun geliştirilmesinde yarar görülmektedir.

5) Wassenaar Anlaşması

Kıbrıs'ın silah ihracatında ve çifte kullanım konularında iyi davranış ilkesi niteliğindeki Wassenaar Anlaşmasına katılımına izin verilmesi ve bu anlaşmanın kapsadığı alanlardaki tek pazarın işleminin temini talep edilmektedir.

32. MALİ KONTROL MÜZAKEREYE AÇILMIŞTIR

Temel Uyum Alanları

1) İç Mali Kontrol ve Dış Denetim

Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu ile ilgili ilerleme sağlanmıştır. Ancak iç denetimle ilgili birçok değişiklik onaylanmayı beklemektedir. Bununla birlikte Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu stratejisinin iç denetim ve teftiş kurullarının görev ve sorumluluklarının ayrıştırılmasına yoğunlaşması gerekmektedir. Ayrıca, modern iç denetim mesleğinin politik etkilerden uzak ve en uygun koşullarda gelişebilmesini sağlayabilmek amacıyla “İç Denetim Merkezi Uyumlaştırma Birimi”nin idari teşkilatlanmasının ne şekilde olacağı ve bu teşkilatlanmanın nerede yer alacağı sorularına en kısa sürede cevap verilmelidir. **Bu konunun müzakerelerde kapanış kriteri olarak belirlenmesi beklenmektedir.**

2) Kamu Kesimindeki Denetçiler İçin Uluslararası Yüksek Denetim Kurumları Teşkilatı Sayıştay’ın Kamu Kesimindeki Denetçiler İçin Uluslararası Yüksek Denetim Kurumları Teşkilatı standartları ve rehberleri ile uyumlu işleyişini garanti edecek politikalar ve mevzuat benimsenmeli ve uygulanmalıdır. **Bu konunun müzakerelerde kapanış kriteri olarak belirlenmesi beklenmektedir.**

3) Ulusal Kontrol Ofisinin Kurulması

Komisyonun sahtekarlıkla mücadele biriminin (OLAF) yapılanması ve görev alanı ile Avro’nun korunması için gereken iletişim ağının ve polisiye işbirliğinin sağlaması ve Avrupa Merkez Bankası ile işbirliği halinde çalışmak üzere bir Ulusal Kontrol Ofisi’nin kurulması gerekmektedir. Bu doğrultuda, OLAF Türkiye muadili olarak, Başbakanlık Teftiş Kurulu belirlenmiştir. **Bu konunun müzakerelerde kapanış kriteri olarak belirlenmesi beklenmektedir.**

4) Mali Çıkarların Korunmasında

AB mali çıkarlarının korunması için, sahtekarlıkla mücadele koordinasyonundan ve adem-i merkezi uygulama sisteminin uygulanmasından sorumlu yapıların idari kapasitesinin daha fazla geliştirilmesi ve güçlendirilmesi zaruridir. Bu bağlamda, AB fonlarının kullanımında usulsüzlük ve yolsuzluklara ilişkin olarak, ekonomik suçları idari yönden incelemek üzere OLAF ile işbirliği ve iletişim kapasitesine sahip, konu hakkında bilgi sahibi ve tecrübeli bir “Sahtekarlıkla Mücadele Koordinasyon Birimi” (AFCOS) yapılanmasının en kısa sürede oluşturulması ve burada görevlendirilecekler için Komisyon’un eğitim programının ve bütçesinin hazırlanması önemlidir. **Bu konunun müzakerelerde kapanış kriteri olarak belirlenmesi beklenmektedir.**